

Božič 1916.

Stoletja so minula,
odkar je zažarela
v betlehemskem hlevu
ljubezni zvezda.

Paganski svet je zgrudil
pred njo se na kolena,
sovražil jo je divje,
pripel na križ krvavi,
da satana sovraštvo
podjarmilo bi svet...

Pa v betlehemskem hlevu
rodilo ni se dete,
ki z mečem mu predreti
zamogli srce bi.

Ljubezen je nesmrtna,
iz groba se dviguje,
trinogi in verige
izvabijo le smeh ji,
in v gladi je močnejša,
in v bedi je krepkejša,
in večna je, božanska
ljubezen...

Ne plaši nas vsa blaznost,
človeštva divji ples,
pregazimo potoke
še tople krvi srčne,
ovenčamo koščene
roke vseh mučnikov,
poljubimo mrtvaške
glave v upanju večnem...

Kaj bi se bali? Ljubav,
neskončna in nezmerna
se porodila je,
— odrešila človeštvo,
in rešila iz vojne,
iz solz in groze
bo nas — — —

L. K.

Pogosto nastopanje prsnih bolečin pri mnogih osebah je posledica tega, da se prsa vedno zapira pred svežim zrakom. Take bolečine se označuje opravičeno „bolezni obleke“. Ako bi bila prsa opetovano neoblečena, bila bi cirkulacija krvi živahnija in bi bolečine kar ne dopuščala. Brez dvoma so tudi pri neoblečeno živečih narodih prsne bolečine redkejše. Da se otenjenje prs povzroči, priporoča se vsakdanje masaže zgornjega trupa s Fellerjevim bolečinu odpravljačim rastlinskim esencijskim fluidom z zn. „Elsa-fluid“. Ta oživilja cirkulacijo krvi in otrja proti menjavi temperature. Tako umivanja z „Elsa-fluidom“ učinkujejo pri osebah, ki imajo večkrat prsne bolečine, blagodejno. Predvojnne cene: 12 steklenic tega dobrega domačega sredstva pošilja povsod franko za 6 kron lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsa-trg št. 241 (Hrvatsko). Priporoča se, naročiti obenem Fellerjevo milo odvajalne Rhabarbarakroglice z zn. „Elsa-kroglice“, 6 kšaljic za 4 K 40 vin. franko. Ta dva izborna domača sredstva bila sta na mnogostevnih razstavah premirana in s tisočimi zahvalnimi pismi čaščena ter sta vedno zanesljiva. Vedno naj bi bila v hiši. 501 (1)

Dobiček in korist v katoliški morali.

V pred kratkim izišlem zvezku „Mitteilungen der wirtschaftlichen Abteilung der Kriegsgesetreibeverkehrsanstalt“ se opozarja opravičeno na globokoumno naziranje vprašanja dobička, ki se ga najde že pri svetemu Tomažu akinskem.

Sv. Tomaž iz Aquine (1125—1274) pravi v svoji „Theologische Summa“ (nemška izdaja od dra. C. M. Schneider, Regensburg, 1888) VII; 77, I. in IV.:

„Nobena stvar se ne sme po višji ceni prodajati, nego zahteva to njena vrednost.“

„V nakupu in razprodaji je objektivna enakost (Gleichmaß) v primernih stvareh odločilna; v na koristi temeljočem prijateljsstvu enakost koristi. Tu se mora dati torej primerno dobljeni nadomestilo; v nakupu in razprodaji primerno objektivni vrednosti dotičnih stvari.“

„Proti pravičnosti je, nakupiti kakšno stvar pod nieno vrednostjo in jo prodati čez njeno vrednost.“

„Trgovcev se tiče, ozirati se na vzajemno izmenjavo stvari. Kakor pa pravi Aristotel (1. Pol. 5 in 6), obstoji dvojna vrsta izmenjave: ena je primerna naravi in potrebna. V njenem področju se eno stvar proti drugi izmenja ali pa stvar proti denarju za najpotrebnejše življenske potrebščine. Tako izmenjava ne briga toliko trgovce, marveč državne modrijane in predstojnike dotičnih občin, ki morajo zato skrbeti, da dobita država ali družina najpotrebnejše. Druga izmenjava se razteguje na stvari proti drugim stvarim ali proti denarju zaradi dobička, ne zaradi življenske potrebe. Ta način izmenjave se tiče v pravem smislu trgovcev.“

Prvi način izmenjave je hvalevreden, ker služi naravni življenski potrebi. Drugo se obsoja in sicer po pravici, v kolikor, sama ob sebi ogledana, služi le pohlepnosti po dobičku, katera gre v nekončnost in noče ničesar od zaključka vedeti.

Potemtakem ne vsebuje kupištvo nobene čednosti, v kolikor nima v svojem bistvu primerne ali potrebne namena. Čeprav pa dobiček v svojem bistvu ne izreče nobene čednosti ali potrebe, vendar ne vsebuje sam ob sebi tudi ničesar grešnega ali čednost branečega. Torej ne stoji ničesar temu nasproti, da se ozira dobiček na kakšni čednosti primerni ali potrebni namen, s čemur postaje kupištvo nekaj dovoljenega; kakor, ako kdo zmerni dobiček, ki ga doseže, za življenje svoje družine ali za podporo revnih uporablja; ali ako se kdo s trgovino peča zaradi blagra skupnosti, da ne primanjkuje življenskih potrebščin, da torej ne smatra dobiček kot namen, marveč kot plačilo za njegov uporabljeni trud.“

(Tako mnenje je imel sveti Tomaž! Dobro bi bilo, ako bi gotovi ljudje, ki znajo ogromne dobičke delati, ki pa vendar ob vsaki priliki licemersko svoje katoličanstvo proglašajo, spise sv. Tomaža natančno čitati. Razumeli bi potem, da je prava katoliška morala vsa drugačna nego — morala njih njih denarnega žaklja! Op. ur.)

Podreja svinj s krmsko peso.

C. kr. deželno kulturni inšpektorat v Gradcu opozarja na sledeče nasvete o podreji svinj profesorja Franca Lehmann iz Göttingen, ki piše:

V prihodnji zimi je glavna naloga kmetovalcev, oddati toliko podrejenih svinj, kolikor je le mogoče. Ker ne manjka mladih ščetinarjev, gre le sedaj zato, da se prav uporabi razpoložljiva krmlila.

Krompir hodi v letošnjem letu le toliko v poštev, kolikor ni pripraven za na mizo. Polno vredno nadomestilo za krompir je pesa in sicer podzemljica, kakortudi navadna krmska pesa.

S tako peso so se izvršili v kmetijski poskusni postaji Göttingen podrejni poskusi. Celu mlade svinje srednje žive teže s 40 kg žrejo tolike množine pese, da

pokrijejo 70 odstotkov redilnih snovih, ki jih sploh potrebujejo. Dosegli so se na ta način najvišji prirastki žive teže. Proti koncu podreje žrejo ščetinarji razmeroma manj pese. Vkljub temu pa je posamezna žival pojedla še na dan skoro 12 kg pese in na ta način pokrila 67 odstotkov vseh redilnih snovih, ki jih potrebuje.

Uspeh pa se doseže, ako se pri krmljenju izpolnijo gotovi pogoji:

1. Pesa se mora skuhati ali spariti.

2. Voda, ki nastane pri kuhi ali parjenju, se mora tudi skrmiti. To je razlika nasproti parjenju krompirja, kjer moramo vodo zmiraj odcediti.

Oparjeno in zmehčano peso moramo primešati drugemu dodatnemu krmlilu.

4. Primešanega krmlila dobi vsaka svinja $\frac{3}{4}$, do 1 kg na dan. Ako obstoji ta primes do ene tretjine iz močnega krmlila, bogatega beljakovin, n. pr. ribje moke, moke iz mrhovin ali suhih tropin in do 2 tretjini iz zdrobljenega zrnja ali otrobov, dosežemo gotovo najboljšo podrejno uspehe; toraj iz začetka prirastek 500 g, h koncu podreje 700 g in še več.

Ako pa imamo le otrobe ali zdrobljeno zrnje in nobenega krmlila, ki bi vsebovalo več beljakovin, potem se priporoča podreja, razdeliti v dve dobi, in sicer:

a) Prvo podrejo za dobo 4 do 5 mesecev. Peso, krmo z deteljo ali raznovrstno krmo in sicer na 100 kg pese približno 5 kg sena, slednje narezano ali pa kot zdrob. Priporoča se, opariti seno obenem s peso. Doseči moramo pri vsakem živčetu prirastek 10 do 12 kg. Le v primeru, da tega ne dosežemo, dodamo malo zdrobljenega zrnja ali otrobov.

b) Ko so svinje takorekoč pripravljene za podrejo, spitamo jih v trimesečni podreji za nož. Krmlimo jim $\frac{1}{2}$ kg zdrobljenega zrnja ali otrobov kot primes; razvnetega pa oparjene pese toliko, da se nažrejo do sitosti. Lističe detelje, kojega dobimo pri mlattivi detelje do 40 odstotkov, je polnovredno nadomestilo za otrobe.

Le ti dve vrsti podreje nas dovedeta do cilja. Svarimo kmetovalce pred naglo podrejo z zdrobljenim zrnjem samim, toraj brez primesij, bogatih beljakovin, kajti s tem bi le trčili zrnje.

Zmès.

V podukin za kratek čas.

Cene žita in moke. Prevzemna cena za pšenico letošnje žetve znašala je, kakor znano, 39 K, za rž 31 K; po 15. decembru pa je postala cena za pšenico 35 K, za rž pa 29 K. Cene moke na Dunaju menjajo med 67 h in 1 K 20 h; znašajo torej v srednjem 164 do 200% vrednosti surovega pridelka, kakor se gre ravno za pšenico ali rž. In celo ta napetost ostaja daleč za resničnostjo, kajti za povprečno ceno 93 h se pač težko moko dobi, ki bi bila podobna oni moki, kakor smo jo bili v navadnih časih navajeni. Po 15. decembru se je ta razlika cen med moko in žitom še povešala. Leta 1913, torej pred vojno, koštalo je 100 kil pšenice na Dunaju 21 K, povprečna cena za moko pa je bila v mali razprodaji 27.5 h za kilo. Napetost znašala je torej 30%! Velikansko povišanje napetosti med vojno se vsled povišanih stroškov ne more opravičiti. Kajti v zadnji seji pomožnega sveta vojno-žitnega prometnega zavoda se je dognalo, da znašajo ti troški le 13.9 h pri centu. Tudi troški mletja niso mnogo višji nego v času miru. Treba bi bilo torej

Cesarjev pogreb.

V predzadnji številki smo podali natančno poročilo o žalovnih priredbah ob priliki pogreba pokojnega našega cesarja Franc Jožefa. Čeprav par tednov pozneje, prinašamo danes eno sliko iz pogrebnih priredb. Naša slika kaže v ospredju novega cesarja Karla I. v spremstvu cesarice Cite; med njima pa koraka junji sinček, sedanj naš prestolonaslednik. Za njima vidimo ostale vladarje prijateljskih držav in njih zastopnike ter prestolonaslednike, ki so se pogreba udeležili. Žalovnega voza s cesarjevo krsto na naši sliki ni videti.

Die Beisetzung Kaiser Franz Josephs in Wien.

11581